

Den kommersielle jula i tall

Av Mekonnen Germiso

Vi er så glad hver handlekveld, kunne butikkeierne sunget. Jula er handelsstandens viktigste høytid. Dette notatet tar for seg veksten i julehandelen og sammenligner juleomsetningen med omsetningen resten av året. Det ser videre på tidsbruk i julestria, omsetning i reklamebransjen, julegavehaugen og litt om hva folk syns om dette.

Julehandel på 12,5 milliarder kroner i 2005

Julehandel defineres av Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon som meromsetningen i butikkene desember, sammenlignet med gjennomsnittet av de andre månedene. For 2005 regner de med at julehandelen blir på 12,5 milliarder kroner. Det tilsvarer 2.700 kroner pr innbygger, og er en oppgang på 4 % fra året før¹.

Hva går juleforbruket til?

Med utgangspunkt i HSHs tall setter vi her opp forbruket i kr pr innbygger i de typiske "julebransjene" i rangert rekkefølge².

Butikker	Per innbygger "Familie på fire"	
	kr	kr
Dagligvarer (mat m.m.)	565	2 261
Klæsbutikker	320	1 278
Radio og tv-butikker	243	974
Sportsbutikker	213	852
Vinmonopolet	200	800
Bokhandler	120	478
Gullsmeder	104	417
Blomsterbutikker	83	330
Sum, typiske "julevarer"	1 848	7 391
Sum andre butikker	852	3 409
Julehandel til sammen	2700	10 800

¹ Kilde: Julehandelen 2005: Venter 4 prosent vekst. Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon. www.hsh-org.no. Tall beregnet av Kvarud Analyse for HSH.

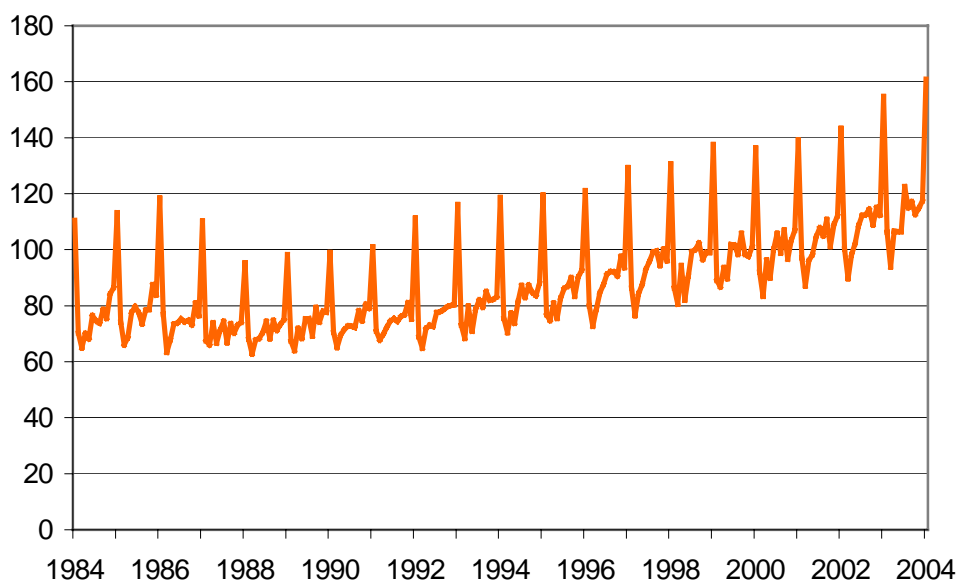
² Kilde: Tabell *Bransjer med høyest desemberomsetning, herav julehandel (mill. kr. inkl. mva)* utarbeidet av Kvarud Analyse for HSH. Notat *Julehandelen 2005*. www.hsh-org.no

Omsetningens puls

Diagrammet under viser volumomsetningen i norsk varehandel de siste tjue årene. Toppene er i desember. Januar ligner på en økonomisk blåmandag – omsetningen faller bratt ned og den faller ytterligere litt i februar, før den langsomt tar seg opp igjen fram mot sommeren. Gjennom perioden har desemberomsetningen i snitt ligget 45% over omsetningen ellers i året.

Omsetningsvolum indeks, detaljhandel desember 1984 – desember 2004³

Hvilke bransjer er mest avhengig av jula?

Med utgangspunkt i HSHs tall har vi rangert noen av bransjene som er mest "julete", etter andel av desemberomsetning fra julehandelen⁴. (NB: Enkelte bransjer, som for eksempel parfymier, kan også ha en sterk juleprofil, uten at de er tatt med i denne lista.)

Butikker	Julehandel i % av desemberomsetningen
Gullsmeder	71 %
Bokhandler	58 %
Vinmonopolet	51 %
Radio og tv-forretninger	49 %
Sportsbutikker	46 %
Blomsterbutikker	44 %
Klesbutikker	38 %
Dagligvarer (mat m.m.)	19 %

³Ekskl. biler og bensin. Kilde: Statistikkbanken SSB emne 8.03 Verdi- og volumindekser, Hovedtabell 03820: Detaljomsetningsindeksen (1979M01 - 2003M08).

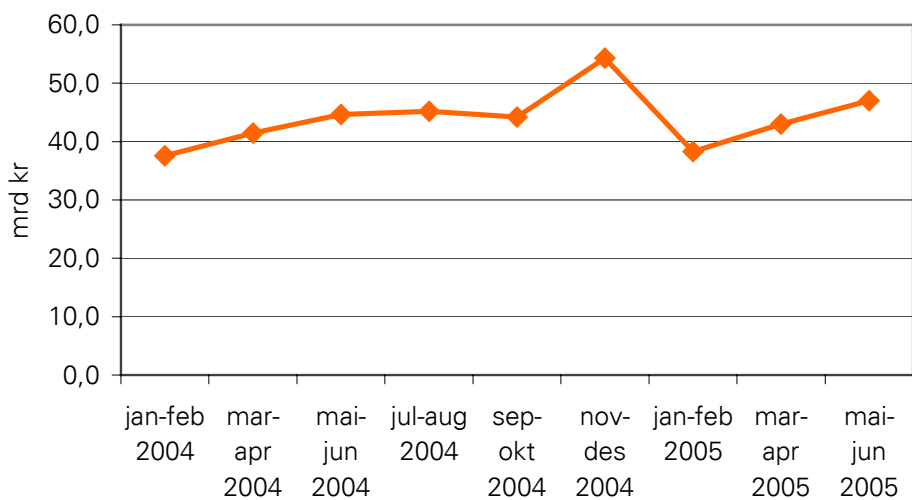
⁴ Kilde: Tabell *Bransjer med høyest desemberomsetning, herav julehandel (mill. kr. inkl. mva)* utarbeidet av Kvarud Analyse for HSH. Notat *Julehandelen 2005*. www.hsh-org.no

Julehandelen presser husholdningenes økonomi

Diagrammet under viser omsetningen i detaljhandelen fra januar 2004 til juni 2005. Det viser at omsetningen i november og desember var på 54,3 mrd kroner, 27 prosent høyere enn gjennomsnittet for de tidligere månedene samme år, og 42 prosent høyere enn i januar og februar året etter. Det bratte fallet i omsetningen etter jul kan være et tegn på at julegaver og andre ekstrakjøp i forbindelse med julen, til tross for norsk velstand, legger et betydelig press på husholdningenes økonomi.

Omsetning i detaljhandelen jan-feb 2004 til mai-jun 2005⁵

Julehandel tar tid. Mindre tid rundt bordet

Vi bruker dobbelt så mye tid på shopping i advent som vi gjør ellers i året, og tiden vi bruker i butikker i før jul økte i snitt med en halv time fra 1990 til år 2000. Dette året var hver nordmann mellom 16 og 76 år i gjennomsnitt på 9 timers vandring i butikker på jakt etter julegaver⁶.

Hvordan får vi så tid til juleshoppingen? En ting vi gjør, er å bruke mindre tid til å spise. I snitt bruker nordmenn 5 minutter kortere tid pr dag i advent til å spise enn ellers⁷.

⁵ Kilde: SSB, Statistikkbanken. Emne 10: Næringsvirksomhet. 03724: Omsetning for varehandel, etter næring (mill. kr). Næring: 52 Detaljhandel, unntatt med motorvogner. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig ...

⁶ Kilde: SSBs tidsbruksundersøkelser i 1990/91 og 2000. Tid brukt på innkjøp av dagligvarer er med i beregningen.

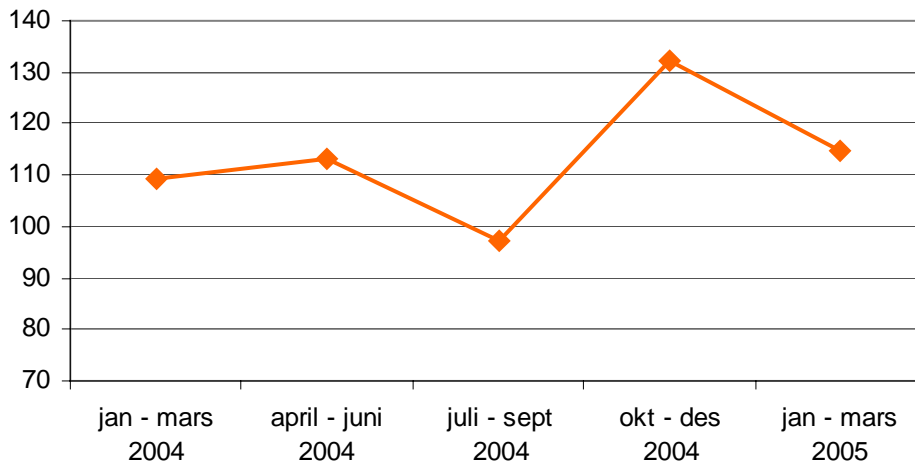
⁷ Kilde: SSBs tidsbruksundersøkelser i 1990/91 og 2000. Tid brukt på innkjøp av dagligvarer er med i beregningen.

Reklamebransjen toppet omsetningen

Det satses ekstra på annonsering for å få tak i pengene våre de siste tre månedene før jul. Reklamebransjen hadde 21 prosent høyere omsetning i siste kvartal 2004 enn de hadde i første, og 15 prosent høyere enn i første kvartal året etter.

Omsetning i norsk reklamebransje januar 2004 – mars 2005⁸

Gavehaugen: Norske barn er vel forspent med julegaver

Framtiden i våre hender fant i 2001 ut at norske barn i snitt fikk 17 julegaver hver, til en verdi av mellom 2300 og 3000 kroner

- Kun 4% av norske barn får færre enn seks gaver på julaften
- Halvparten av barna får 6-15 gaver
- 34% får 16-25 gaver
- 10% av barna får mer enn 26 gaver

Sju av ti synes ungene får nok gaver – nesten ingen synes de får for lite

Sju av ti foreldre synes ungene får "passe" mange gaver, mens tre av ti synes ungene får for mange gaver. Praktisk talt ingen (2%) synes ungene får for få gaver⁹.

Er det slik vi vil jula skal være?

Halvparten av de spurte i en MMI undersøkelse i 2002 var helt eller delvis enig i påstanden "Mange av mine gavekjøp før jul føles som en plikt". Andelen var suverent høyest blant menn, med 61% som svarte at julegavekjøpene følte som en plikt¹⁰.

⁸ Indekstall. 100 = gjennomsnittet i 2002. Kilde: SSB, Statistikkbanken. Emne: 08 Priser, prisindekser og konjunkturindikatorer. Tabell: 03820: Detaljomsetningsindeksen, etter næring. Ujustert volumindeks. Detaljhandel i alt. Eksklusiv motorkjøretøyer og bensin

⁹ Kilde: MMI undersøkelse gjennomført i 2001 for Framtiden i våre hender. Spørsmål:

1. Hvor gammelt er det barnet i alderen 5-15 år som sist hadde fødselsdag?
2. Hvor mange gaver vil du tippe at barnet fikk sist jul?
3. Og hvor mye antar du at verdien av gavene (totalt antall) utgjør i kroner?
4. Synes du som forelder at barnet får (a) for få, (b) passe antall (c) eller for mange julegaver?

¹⁰ Kilde: MMI-undersøkelse gjennomført 3. - 6 desember 2002 for Framtiden i våre hender.